

VIDENCENTER *for* ALLERGI

Klinisk database for kontaktallergi Overvågning, forskning og indikatorer for kvalitet.

*Et samarbejdsprojekt mellem speciallægepraksis
og Universitetsafdelinger*

Status 2006

Dansk Kontaktdermatitis Gruppe og Videncenter for Allergi

En national klinisk database for kontaktallergi etableredes per 1. oktober 2002. Formålet med databasen er at overvåge og forbedre kvaliteten i udredning og behandling af patienter med kontaktallergi i både primær- og sekundærsektoren. Via de indsamlede patientdata er formålet endvidere at registrere allergifrekvenser blandt patienter med henblik på at identificere nye betydende allergener, følge udviklingen i allergi og dokumentere eventuelle effekter af forebyggelse/intervention.

Netværk

Databasen er opbygget som et netværk, der konstitueres af syv praktiserende speciallæger i dermatologi samt tre universitetshospitalsafdelinger, alle medlemmer af Den Danske Kontaktdermatitis Gruppe. Data, der indberettes fra speciallægerne, vil afspejle allergimønstret i befolkningen, mens data fra hospitalsafdelingerne i højere grad indikerer tyngden af allergiproblemerne. Databasen er godkendt af Sundhedsstyrelsen og har sin egen styregruppe. Videncentret for Allergi står for ko-ordinering og er dataansvarlig.

Udvikling og validering

I løbet af året er der gennemført forskellige videreudviklinger af databasen samt tilhørende programmel.

Endvidere er der foretaget en række valideringstiltag. Et projekt omhandlende dokumentation af databasens softwaremæssige fundering er igangsat internt. Der er udviklet flere udtræksrutiner til afrapportering af kvalitetsindikatorer.

Data fra de tre universitetshospitalsafdelinger indtastes i klinikkerne og overføres automatisk direkte til databasen, der fysisk befinder sig i Herlev. Et nyt program WebAllergen, der skal muliggøre indtastning af speciallægers patientdata direkte i databasen, er færdigudviklet, og sikrede dataforbindelser mellem praksis og databasen er etableret.

En af de deltagende speciallæger, speciallæge dr.med. Niels Veien er på fast basis kommet i Videncentret og har fungeret som ankermand i kommunikationen mellem praksis og Videncentret. Således har denne gennemgået samtlige registreringsskemaer fra primærsektoren. Dette arbejde har fungeret som validering og højnet kvaliteten af informationerne betragteligt.

Styregruppe for National klinisk database for kontaktallergi 2006:

- Kell Greibe, Informatik Sundhedsstyrelsen
- Jette Blands, Center for Forebyggelse, SST
- Allan Linneberg, Kompetencecenter Øst
- Niels Veien, Praktiserende speciallæge
- Tove Agner, Derm. afd. K, Gentofte Hospital
- Karsten Reichstein, IT-funkt., Gentofte Hosp
- Jeanne Duus Johansen, Videncentret
- Søren Gade, Videncentret

National database for kontaktallergi er dannet af et netværk af praktiserende speciallæger i dermatologi og hudafdelinger på universitetshospitaler. Netværket rapporterer allergidata til databasen samt data til vurdering af kvaliteten i udredningen.

Netværket består af speciallægeklinikker i:

- Aalborg (N. Veien, G. Laurberg, T. Hattel)
- Bagsværd (NH Nielsen)
- Herning (K. Kaaber, A Otkjær)
- Hørsholm (S. Vissing)
- Kalundborg (B. og O. Kristensen)
- Rødovre (C. Avnstorp, B. Staberg, A. Hjorther)
- Vejle (J. Thormann)

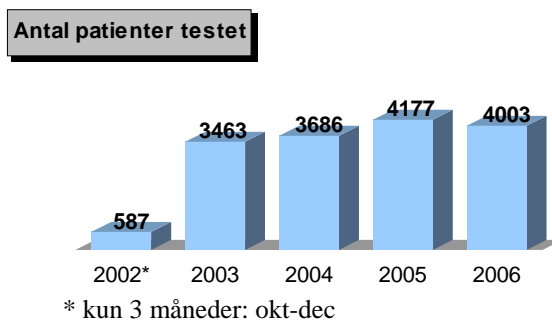
samt hudafdelingerne på:

- Gentofte Hospital
- Odense Universitetshospital
- Århus Sygehus (tidl. Marselisborg)

Patienter

Indsamlingen af patientdata til den nationale kliniske database begyndte primo oktober 2002. Siden er indberetningerne steget, således at 4003 patienter er testet for kontaktallergi inden for netværket i 2006 mod 3453 i 2003. Dette skyldes at netværket er blevet udvidet med flere klinikker. Af tabel 1 ses at case-mixet af patienter har været nogenlunde stabilt bortset fra andelen registeret med arbejdsbetinget eksem og atopisk eksem, hvilket formentlig kan tilskrives en underregistrering de første år.

Fig. 1.

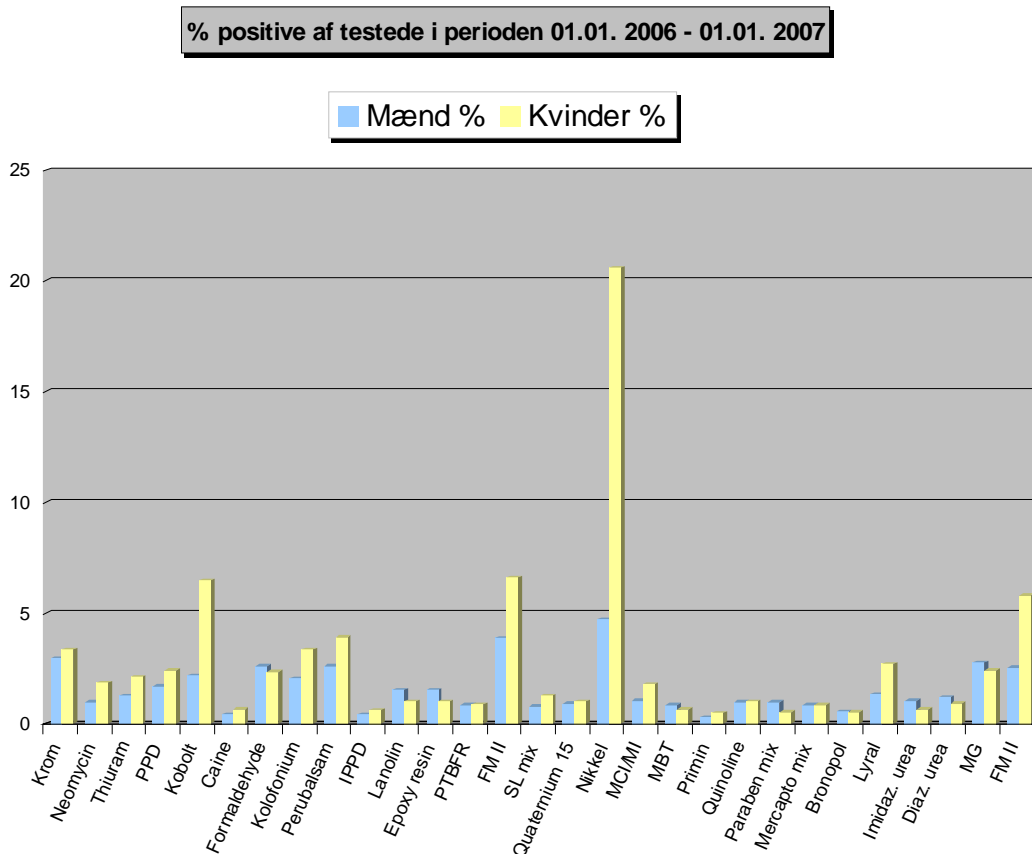
Tabel 1. Karakteristika for cases 2003-2006 (i % af total)

MOAHLFA index	2003	2004	2005	2006
M. Mænd	35,2	33,6	34,9	35,4
O. Arbejdsbetinget	6,8	10,0	11,9	10,7
A. Atopisk eksem	12,7	13,4	17,0	17,1
H. Håndeksem	33,5	34,5	36,7	36,4
L. Staseeksem	8,0	6,6	6,2	5,3
F. Ansigtseksem	18,0	17,7	20,2	18,0
A. Alder > 40 år	57,2	58,4	59,2	59,5
Antal patienter	3463	3686	4177	4003

Allergihyppigheder

Hyppigheden af de forskellige allergiformer i 2006 er illustreret i figuren nedenfor (Fig.2). De hyppigste allergiformer er nikkel/koboltallergi, parfumeallergi (Fragrance Mix (FM)/Peru Balsam/Lyral), konserveringsmiddelallergi, hyppigst metyldibromo glutaronitril (MG), kromallergi og farvestofsallergi (PPD).

Fig. 2

Disse allergiformer repræsenterer indsatspunkter for Den Danske Kontaktdermatitis Gruppe og Videncenter for Allergi. Overvågningssystemet vil blive brugt til fortsat at følge udviklingen og effekten af en eventuel indsats.

Data for hyppigheden af de vigtigste allergener samt kommentarer hertil offentliggøres på Videncenterets hjemmeside: www.videncenterforallergi.dk

Konserveringsmidlet methyldibromo glutaronitrile (MG) er et eksempel på iværksat intervention. Opgørelser af data fra netværket viste i 2003, at kontaktallergi over for MG konstateredes hos 4-5 % af eksempatienterne, som allergitestedes, hvilket betød, at det var den 3. hyppigste årsag til kontaktallergi efter nikkel og parfume. En analyse af de indberettede data viste en signifikant sammenhæng mellem allergi over for MG og håndeksem, samt at allergien var lige hyppig blandt mænd og kvinder. De eksponeringer, som var årsag til allergien blev analyseret og det blev påvist at kilden hovedsagelig var kosmetiske produkter konserveret med stoffet i tilladte koncentrationer. Det drejede sig både om såkaldt stay-on kosmetik som fugtighedscremer og om wash-off produkter, specielt flydende håndsæber (Fig. 3).

Det blev også påvist, at eksemet bedredes eller forsvandt for hovedparten af patienterne i løbet af 6 måneder, når udsættelsen for methyldibromo glutaronitrile ophørte. Disse data har været sammenskrevet til to publikationer.

Efter disse data har været kendt i offentligheden er andelen af flydende håndsæber konserveret med methyldibromo glutaronitrile på det danske marked faldet. De nævnte data samt de øvrige studier, der omhandler kontaktallergi over for MG blev sendt til EU-kommissionen, som led i dokumentation for, nødvendigheden af flere forebyggende foranstaltninger. Denne dokumentation blev fremsendt på foranledning af Miljøministeren og Den Videnskabelige Komité for forbrugerprodukter, der rådgiver EU- Kommissionen, har bedømt materialer og flere gange indstillet til forbud mod brug af stoffet i flydende sæber. Forbuddet blev politisk vedtaget den 7. februar 2007 og træder endeligt i kraft ca. 15 måneder senere.

Forekomsten af MG-allergi blandt danske eksempatienter er faldet siden (Figur 4), således, at hyppigheden i 2006 var under 3 % for både mænd og kvinder. Samtidig viser upublicerede data fra andre europæiske klinikker en fortsat stigning i allergi over for MG. Årsagen til, at der allerede ses en effekt på hyppigheden af MG-allergi i Danmark er formentlig det fokus der har været på problemstillingen i Danmark og at stoffer ikke alene har været fjernet fra stay-on produkter, men også anvendt mindre i wash-off produkter.

Fig.3 Produkter, der er årsag til MG-allergi

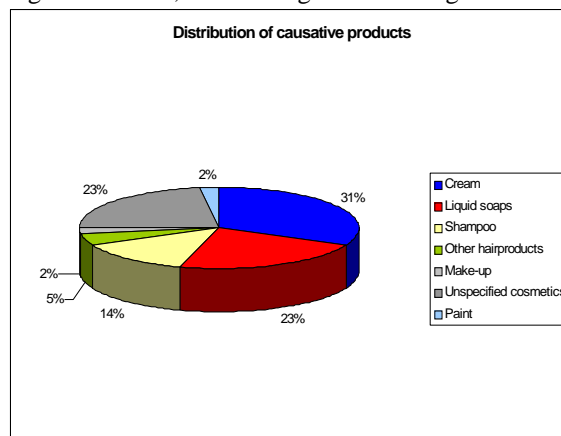

Fig. 4

Indikatorer og standardisering

Den nationale database er basis for arbejde med standardisering og dokumentation af kvaliteten af de sundhedsydelser som vedrører kontaktallergi.

Der blev udarbejdet retningslinier og standarder for diagnosticering af kontaktallergi i 2003 på baggrund af en evidensgennemgang, svarende til retningslinierne for Det Nationale Indikator-projekt. Klinikkerne har arbejdet efter disse retningslinier siden 2004.

Indikatorerne blev valgt inden for:

- *Allergitest*
 - Herunder andel patienter, der testes med hyppige allergener, udover standardserien.
 - Andel frisører, der testes med frisørallergener
 - Andel med håndeksem og handskebrug, som testes for latexallergi
- *Ekspositionsanalyse*
 - Andel med positiv allergitest, som får foretaget en ekspositionsanalyse, dvs. bestemt relevans.
 - Andel som får påvist allergenkilden i miljøet for aktuelle allergener. Methyldibromoglutaronitril og hydroxyisohexyl 3-cyclohexene carboxaldehyd (Lyrall®) er valgt som de mest aktuelle allergener.
 -
- *Information*
 - Andel som vejledes skriftligt om deres allergier
 - Andel med håndeksem, som vejledes skriftligt om hudpleje m.m.
- *Recidiv-frihed*
 - Andel uden tilbagefald/forværring af sygdom 6 måneder efter sidste konsultation
- *Lag time*
 - Sygdomsvarighed før allergiudredning hos personer med eksem problemer af minimum 1 måneds varighed

Resultater for 2006

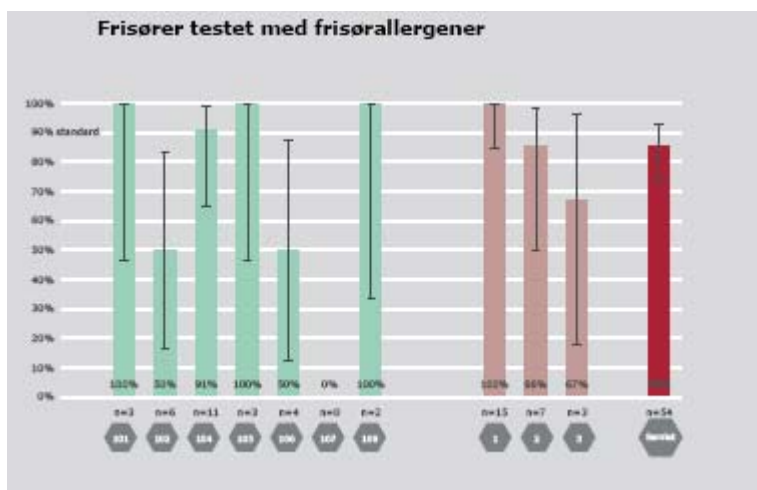
I graferne angives den vedtagne standard og hvor stor en andel af patientforløbene som opfylder standarden i % med tilhørende 95% konfidensintervaller. Under x-aksen angives datagrundlaget, dvs. antal cases (n), hvor proceduren har været relevant. De grønne søjler repræsenterer de enkelte speciallægeklinikker, de rosa de tre hudafdelinger 1: Gentofte Hospital 2: Odense Universitetshospital og 3: Aarhus Sygehus. Den røde søjle angiver gennemsnittet af de 10 centre.

Allergitest

- Frisører testet med frisørallergener.

Der er registeret 53 frisører, som er testet i 2006. Samlet set opfylder netværket standarden på 90 % af frisører, der skal være testet med specielle frisørallergener, når konfidensintervallet tages i betragtning.

Fig. 5

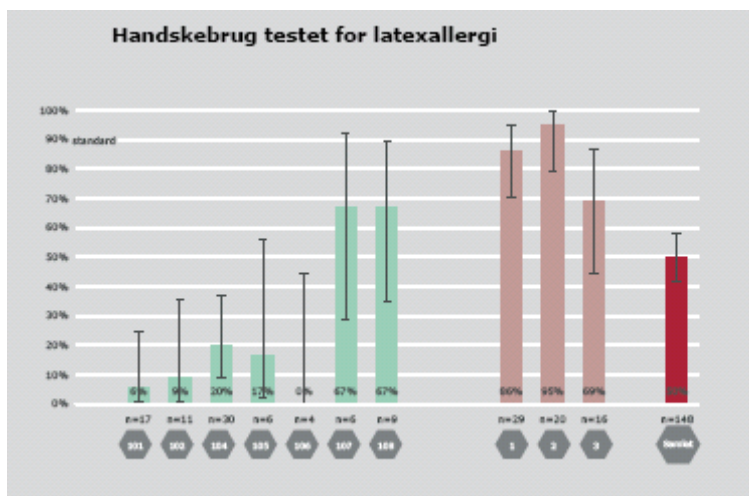

-Patienter med formodet handskebrug, som er testet for latexallergi (Fig. 6)

Patienter med en af følgende erhverv:

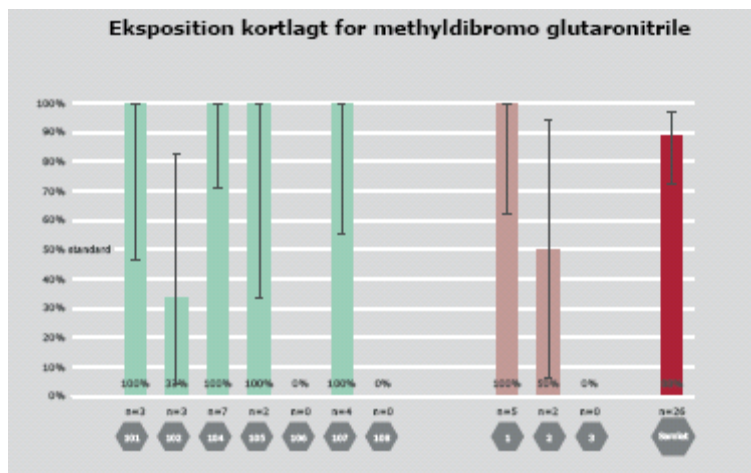
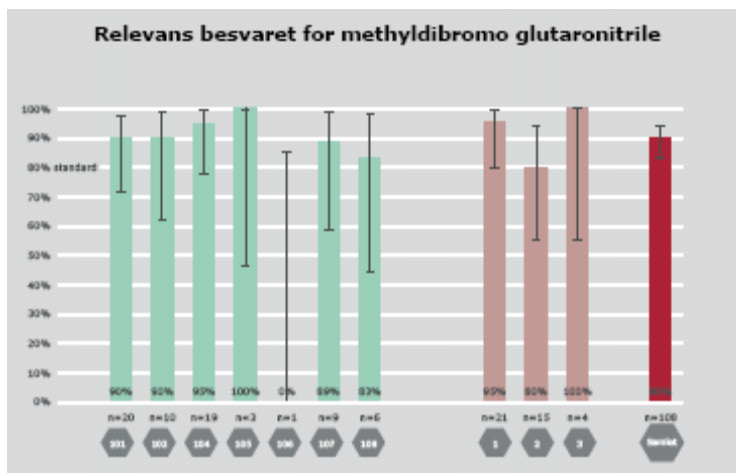
- Læge
- Tandlæge
- Veterinær
- Jordemoder, overordnet sygepleje
- Sygeplejearbejde
- Omsorgs- og plejearbejde
- Rengørings- og køkkenarbejde

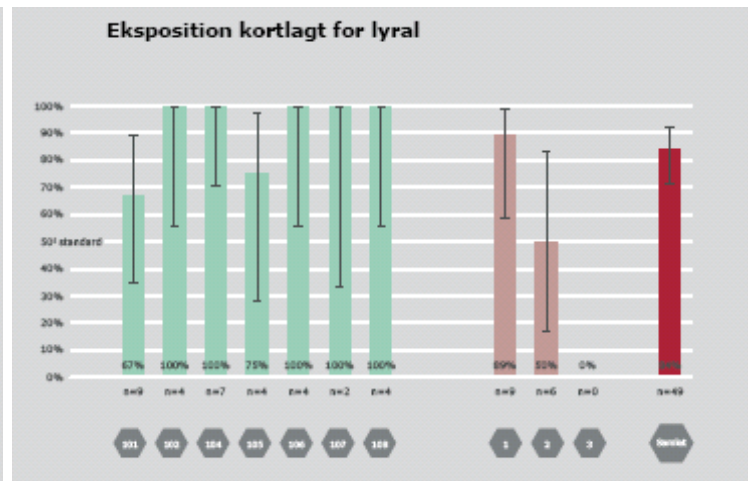
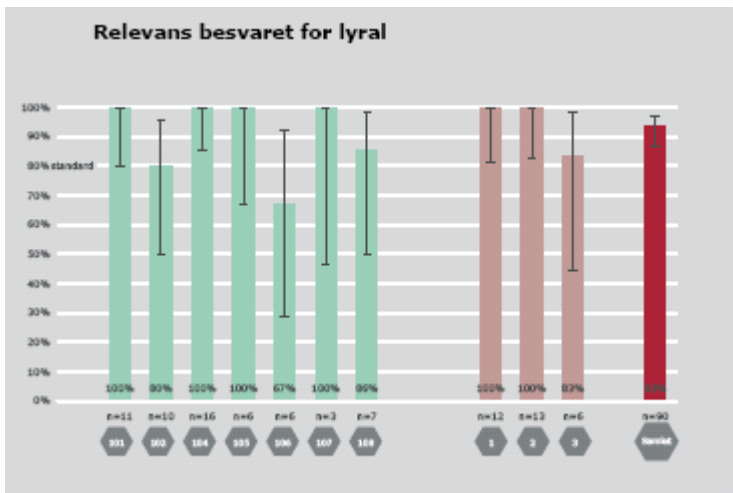
anses for at anvende latexhandsker. Samlet set opfyldes indikatoren kun hos 50 % af patienterne, men igen med stor spredning (6 % - 95 %).

Ekspositionsanalyse (fig. 6, 7).

Samlet set og hver for sig opfylder alle klinikker og hudafdelinger standarden for ekspositionsanalyse for de to indikatorallergener: methyldibromo glutaronitrile og hydroxyisohehexyl 3-cyclohexene carboxaldehyde (Lyral®).

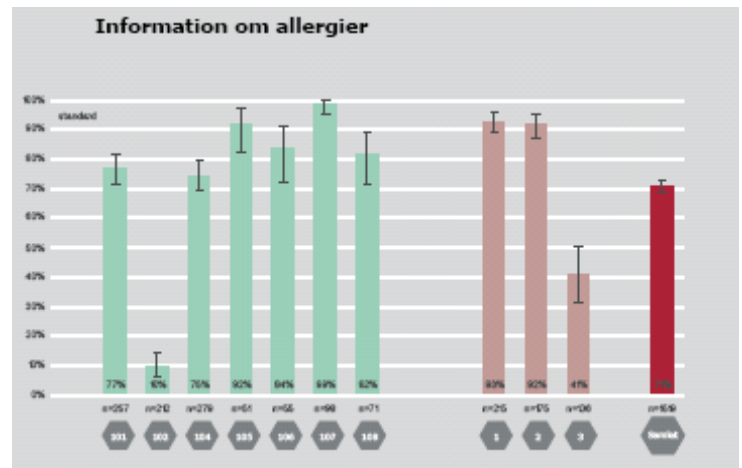

Information

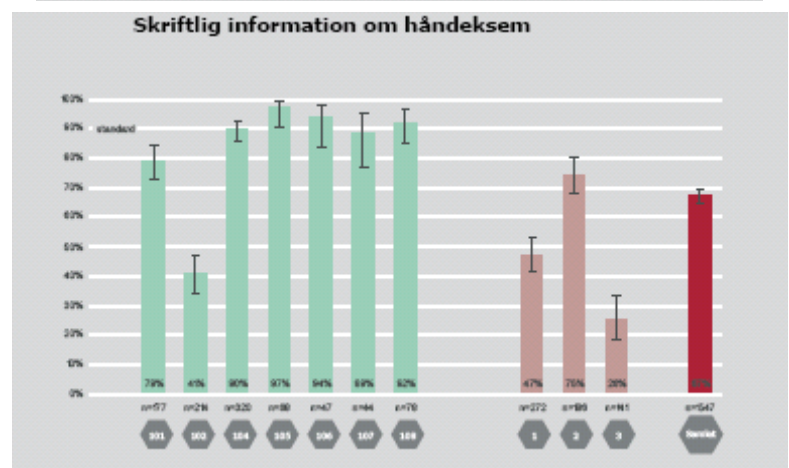
Skriftligt om allergier (fig. 8)

Samlet ligger målopfyldelsen på 70 %, mens standarden er, at 90 % af patienter med allergi skal vejledes om deres allergier skriftligt.

Skriftlig om håndeksem (fig. 9)

Samlet ligger målopfyldelsen på ca. 70 %, mens standarden er at 90 % af patienter med håndeksem skal vejledes skriftligt om forebyggelse og hudpleje.

Information er et specielt indsatspunkt i 2007.

Prognose og organisering af sundhedsvæsenet

- Sygdomsvarighed før allergiudredning hos personer med eksemproblemer af minimum 1 måneds varighed

Der foreligger ikke systematiske undersøgelser, der begrundet netop dette skæringspunkt. Denne indikator undersøges derfor som led i et ph.d. projekt, hvor ca. 1000 patienter med håndeksem inkluderes og hvor betydningen af tidlig diagnose for prognosen undersøges.

Finansiering

Databasen drives via midler til Videncenter for Allergi fra Sundhedsstyrelsen, Miljøstyrelsen og Fonden for Faglig Udvikling af Speciallægepraksis, Danske Regioner.

Jeanne Duus Johansen 17. april 2007